

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie SZW

Aan de minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Plaats en datum: Den Haag, 7 september 2018
Betreft: 'Uitkeringsfraude door Poolse arbeidsmigranten'
Oms kenmerk: 2018Z15525/2018D42938

Geachte heer Koolmees,

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft 5 september jl. besloten om u, ten behoeve van het nog in te plannen plenaire debat over 'Uitkeringsfraude door Poolse arbeidsmigranten' en met verwijzing naar het mondelinge vragenuur alsmede het stenogram van de regeling van werkzaamheden van 4 september 2018, enkele vragen ter beantwoording voor te leggen. Hieronder treft u de vragen van de verschillende fracties aan.

De commissie verzoekt u de beantwoording samen met de reeds door u in het mondeling vragenuur van 4 september jl. toegezegde brief aan de Kamer te doen toekomen.

Vragen van de VVD-fractie:

1. Nieuwsuur bericht op basis van documenten over de omvang van deze vermoedelijke fraude en ten minste 150 malafide tussenpersonen. Kunt u hier verder inzicht in geven?
2. Hoe hoog is het benadelingsbedrag door deze vorm van fraude op het totaal aan WW-uitkeringen die worden verstrekt aan Poolse arbeidsmigranten?
3. Wat is de omvang van de genoemde fraude met WW-uitkeringen? Om hoeveel personen gaat het? Om welke bedragen gaat het?
4. Op welk moment is de fraude voor het eerst geconstateerd door het UWV? Wanneer werd voor het UWV duidelijk dat er mogelijk sprake was structurele fraude met de WW-uitkering?
5. Op welke manier is de constatering van mogelijke structurele fraude met de WW-uitkering binnen het UWV afgehandeld? Op welk moment is dit gebeurd?
6. Klopt de berichtgeving dat UWV sinds 2012 op de hoogte was van deze vorm van fraude, maar hierover niet naar buiten is getreden? Zo ja, welke maatregelen heeft het UWV genomen nadat in 2012 deze vorm van fraude bekend werd bij het UWV?
7. Klopt de berichtgeving dat uw ministerie in 2016 door het UWV op de hoogte is gesteld van de mogelijke grootschalige fraude met de WW-uitkering? Op welke manier is deze melding door het UWV bij het ministerie van SZW binnengekomen en welke stappen zijn er door uw ministerie ondernomen nadat het UWV deze melding heeft gedaan? Waarom heeft dit vier jaar geduurd?
8. Hoe zijn de signalen vanuit het UWV aan het ministerie van SZW afgehandeld? Wanneer heeft de signalering richting het ministerie van SZW plaatsgevonden?
9. Heeft het ministerie van SZW een reactie verstuurd aan het UWV naar aanleiding van de signalen? Zo ja, wat is deze reactie geweest?
10. Zijn er ook signalen dan wel door het UWV, dan wel door het ministerie van SZW, afgegeven aan de Inspectie SZW? Hoe zijn deze behandeld door de Inspectie SZW?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.szw@tweedekamer.nl

11. Waarom is er in 2016 niet besloten om de Kamer specifiek van deze fraude met WW-uitkeringen op de hoogte te brengen?
12. Wanneer de Kamer niet specifiek op de hoogte is gebracht van deze vorm van fraude met WW-uitkeringen, hoe is dan in het algemeen deze vorm van fraude teruggekomen in de jaarverslagen en rapportages aan de Kamer?
13. Op welke manier gaat het registreren van tussenpersonen helpen bij het verminderen van fraude als het UWV aangeeft dat het vaak complex is om te bewijzen dat tussenpersonen willens en wetens frauderen? Kunt u aangeven waarom deze tussenpersonen een functie zouden moeten vervullen tussen de verstrekker van de uitkering, het UWV en de aanvrager?
14. Kunt u nader inzicht geven in de, bij UWV bekende werkwijze van malafide tussenpersonen, rond nepsollicitaties, valse adresgegevens, et cetera?
15. Heeft het UWV gegevens uitvraag gedaan bij gemeenten ter controle op de juiste adresgegevens?
16. Ontbreken er op dit moment mogelijkheden om een adres-verificatie uit te voeren bij de verstrekking van een uitkering door het UWV?
17. Kunt u aangeven waar aangrijpingspunten zitten voor vervolging van fraudeurs? Welke mogelijkheden bestaan er om het onterecht verworven geld terug te halen?
18. Klopt de berichtgeving dat uw ministerie in 2016 door het UWV op de hoogte is gesteld van de mogelijke grootschalige fraude met de WW-uitkering? Op welke manier is deze melding door het UWV bij het ministerie van SZW binnengekomen en welke stappen zijn er door uw ministerie ondernomen nadat het UWV deze melding heeft gedaan?
19. Was u bekend met de, in artikelen genoemde, ruzie tussen gemeenten en het UWV, omdat het UWV weigert samen te werken en informatie voor zichzelf houdt? Bent u bereid onderzoek te doen naar in welke gemeenten dit het geval is?
20. Klopt het dat er op één adres in de plaats Tilburg sprake was van 61 ingeschrevenen voor een WW-uitkering?
21. Op welke manier had het feit dat er 61 ingeschrevenen waren op één adres naar voren moeten komen bij uitvoering van de verstrekking van WW-uitkeringen? Welke controle mechanismen zijn er ingebouwd?
22. Kunt u toelichten hoe de mogelijkheid bestaat dat de gemeente Tilburg, waar veel Poolse arbeidskrachten wonen, niets wist van het grote aantal uitkeringen dat het UWV uitkeerde aan Poolse arbeidskrachten?
23. Is het mogelijk dat de bestanden van uitvoeringsorganisaties UWV, DUO, SVB en de Belastingdienst aan elkaar worden gekoppeld, zodat dergelijke fraude onmogelijk wordt gemaakt of eerder wordt gesignaleerd?
24. Is de genoemde fraude alleen van toepassing op Poolse en Hongaarse arbeidsmigranten of bent u ook bekend met signalen over arbeidsmigranten uit andere lidstaten? Wat is u dan vanuit het UWV bekend over de omvang en aard?
25. Op welke manier wordt er samengewerkt met de Poolse en andere buitenlandse instanties bij de uitvoering van de exporttermijn binnen de WW naar lidstaten binnen de EU?
26. Hoe verloopt de samenwerking met Poolse instanties bij de uitvoering van de exporttermijn van drie maanden voor de WW binnen de EU?
27. Op welke manier wordt er samengewerkt met de instanties van andere EU-lidstaten op het gebied van controle en handhaving bij de export van uitkeringen, en de geldende verplichtingen?
28. Werkt de exporttermijn voor de WW binnen de coördinatieverordening sociale zekerheid, mogelijke fraude met uitkeringen binnen de EU in de hand?
29. Zitten er belemmeringen in EU-wetgeving die een goede aanpak van fraude met de (export van) uitkeringen aan te pakken binnen Nederland?
30. Bent u bereid een onderzoek te laten uitvoeren naar de fraude gevoeligheid van de Nederlandse sociale zekerheid en de export van uitkeringen binnen de mogelijkheden van de EU-coördinatieverordening sociale zekerheid?
31. Op welke termijn denkt u het aangekondigde onderzoek te kunnen afronden en met maatregelen te kunnen komen? Wat kan er in de tussentijd in de werkwijze worden veranderd om deze vorm van fraude zoveel mogelijk te voorkomen?

Vragen van de PVV-fractie:

1. Welke concrete stappen heeft de voormalig bestuursvoorzitter van UWV tussen 2012 en 2017 genomen om fraude met werkloosheidsuitkeringen door Poolse arbeidsmigranten tegen te gaan, op te sporen, het fraudebedrag terug te halen, de totale omvang te bepalen en het ministerie van SZW hierover te informeren?
2. Wat is het totale geconstateerde fraudebedrag?
3. Hoeveel fraudeurs zijn er vervolgd?
4. Welke straffen zijn er opgelegd?
5. Hoeveel WW-uitkeringen zijn er ingetrokken?
6. Hoeveel tussenpersonen zijn er veroordeeld?
7. Zijn er nog andere soortgelijke fraudezaken waar de Kamer tot op heden nog niet over is geïnformeerd maar waar de Kamer wel van op de hoogte moet zijn?

Vragen van de D66-fractie:

1. Welke systemen en werkwijzen zitten er in de weg om een signaal te krijgen als er op één adres (of correspondentieadres) heel veel uitkeringen worden uitgekeerd?
2. Wie is er verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens in de polisadministratie van het UWV en op welke manier worden deze gecontroleerd?
3. Wie is er verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens in het BRP en op welke manier worden deze gecontroleerd?
4. Hoeveel capaciteit is er op dit moment beschikbaar bij het UWV om te handhaven op fraude met WW-uitkeringen?
5. Hoe is de samenwerking met Europese zusterorganisaties voor arbeidsbemiddeling? Kunnen deze mogelijk helpen in het bestrijden van fraude?
6. Wat is er met de signalen van mogelijke fraude gedaan die in 2016 het ministerie van SZW hebben bereikt?
7. In hoeveel van de fraudegevallen gaat het over mensen die al eerder een WW-uitkering hebben ontvangen, bijvoorbeeld door seizoenswerk?
8. In hoeveel van de fraudegevallen gaat het om een WW-recht van 3 maanden en in hoeveel van de gevallen is de WW-duur langer?
9. Hoeveel WW-gerechtigden maken gebruik van een tussenpersoon?
10. Hoeveel WW-uitkeringen zijn er op dit moment waarvan het recht deels is ontstaan door arbeidsverleden in een ander land?
11. Hoeveel mensen maken gebruik van de regeling export WW?
12. Zijn er ook tussenpersonen bekend die bemiddelen bij de regeling export WW?
13. Is er bij het grootschalige onderzoek door het UWV in 2014 onder arbeidsmigranten met een MOE-land nationaliteit ook gekeken of er gefraudeerd werd met de dienstverbanden voorafgaand aan de WW-uitkering? Zijn er gevallen bekend van fraude met de WW-uitkering door een gefingeerd dienstverband?

Vragen van de GroenLinks-fractie:

1. Waarom heeft het UWV deze informatie binnenskamers gehouden, en pas in 2016 het ministerie geïnformeerd?
2. Waarom heeft u de Kamer niet op de hoogte gesteld, toen u hierover werd geïnformeerd in 2016?
3. Wat is er in 2016 gebeurd met de informatie van het UWV? Welke actie heeft het ministerie van SZW ondernomen?
4. Is er al overleg geweest tussen uw ministerie en UWV over strengere regelgeving?
5. Welke maatregelen zijn tot nu toe genomen om deze specifieke vorm van fraude te stoppen?
6. Hoe kan het dat pas twee keer melding is gedaan bij de Inspectie SZW, terwijl al lang bekend is dat dit op grote schaal speelt? Wat maakt het zo complex om een en ander te bewijzen?
7. Klopt het dat er meerdere (tientallen) uitkeringen op één adres uitgekeerd kunnen worden? Hoe kan dat?
8. Hoe zouden medewerkers van het UWV deze fraude moeten herkennen?
9. Hoeveel tijd hebben medewerkers van het UWV voor een gesprek? Is dit voldoende om signalen van fraude te kunnen herkennen?

Vragen van de SP-fractie:

1. Wat is uw oordeel over de reportages van Nieuwsuur over Poolse arbeidsmigranten die op grote schaal uitkeringsfraude plegen?
2. Deelt u de mening dat uw ministerie en het UWV nalatig zijn geweest doordat een structurele aanpak tegen de uitkeringsfraude vanaf 2009 is uitgebleven?
3. Deelt u de mening dat de Kamer al in 2009 geïnformeerd had moeten worden over een fraude van een dergelijke omvang? Zo nee, waarom niet?
4. Deelt u de mening dat malafide tussenpersonen die op internet adverteren als boekhouder of administratiekantoor, om tegen betaling advies te geven en controles van uitkeringsinstantie UWV helpen te omzeilen, keihard aangepakt hadden moeten worden? Zo ja, waarom is dat niet gebeurd?
5. Hoe kan het dat u in het vragenuur aangaf dat deze fraude sinds 2012 bekend is, terwijl binnen het UWV al in 2009 aan de bel is getrokken?
6. Deelt u de mening dat de zogenoemde tussenpoos in de Wet Werk en Zekerheid de fraude extra aantrekkelijk maakt?
7. In hoeverre wordt WW-fraude voorkomen door een vast dienstverband?
8. Waarom zijn er tot nu toe nog maar twee tussenpersonen veroordeeld?
9. Hoe vaak is door het UWV sinds 2009 een onterechte uitkering van arbeidsmigranten teruggevorderd en hoeveel daarvan zijn daadwerkelijk terugbetaald?
10. Welke mogelijkheden zijn er om arbeidsmigranten te veroordelen voor fraude, naast het geven van een boete en het terugvorderen van de uitkering?
11. Hoe kansrijk is het terugvorderen van alle onterechte WW-uitkeringen in deze zaak? Wat gaat u ondernemen om alle onterechte uitkeringen terug te vorderen?
12. Deelt u de mening dat tewerkstellingsvergunningen een middel kunnen zijn om een goed beeld te krijgen van welke arbeidsmigranten hier werken en voor hoe lang?
13. Waarom hanteert het UWV haar eigen adressenbestand en maakt ze geen gebruik van de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA)?
14. Waarom heeft het UWV adressen van uitkeringsgerechtigden niet gedeeld met gemeenten om fraude te voorkomen? Klopt het dat er sprake is van onenigheid tussen het UWV en gemeenten over het delen van adressen bestanden? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen tegen de verantwoordelijke personen?
15. Bent u bereid ervoor te zorgen dat het UWV de adressenbestanden uit de Basisregistratie Personen (BRP) hanteert?
16. Bent u bereid om op landelijk niveau alle adressenbestanden van het UWV naast de gemeentelijke bestanden te leggen om de omvang van de fraude in kaart te brengen?
17. Heeft het UWV voldoende middelen om uitkeringsfraude aan te pakken? Op welke onderdelen is aanscherping nodig?
18. Zijn er, naast de Poolse arbeidsmigranten, arbeidsmigranten uit andere landen die fraude plegen met WW-uitkeringen? Wilt u dit onderzoeken?
19. Deelt u de mening dat het UWV al bij het vermoeden van fraude de Inspectie SZW in moet schakelen en niet pas als het UWV zelf kan bewijzen dat de tussenpersonen willens en wetens frauderen?
20. Zijn gevallen van WW-fraude ook gecheckt op fraude met toeslagen? Zo nee, waarom niet?
21. Kunt u uitsluiten dat er toeslagen worden uitgekeerd aan Poolse migranten waarvan het UWV al heeft geconstateerd dat ze frauderen met de WW?
22. Hoe vaak informeert u de Belastingdienst als u WW-fraude constateert bij Polen die in het buitenland verkeren?
23. Controleert u bij werkgevers van zich als werkloos opgegeven Polen of er inderdaad geen werk meer voor hen is? Zo nee, waarom niet? Hoe voorkomt u dat WW wordt uitgekeerd aan mensen voor wie genoeg werk beschikbaar is?
24. Welk percentage van de sollicitaties controleert u? Houdt u extra toezicht op mogelijke risicogroepen?
25. Hoeveel signalen van fraude heeft het UWV van de eigen mensen ontvangen? Welk deel heeft het UWV daarvan behandeld?
26. Hoe oordeelt u over het feit dat UWV-werknemers zeggen dat hun meldingen van fraude niet worden opgepakt? Wat onderneemt u hiertegen?
27. Heeft het UWV melding gemaakt van de WW-fraude toen de 'Commissie Fraudesignalen' deze inventariseerde in verband met de Rijksbrede Aanpak Fraude? Zo ja, waarom is hierover niets terug te vinden in die Rijksbrede Aanpak? Zo nee, waarom niet?

Vragen van de PvdA-fractie:

1. Wat is de precieze omvang van deze fraude? Aantal WW-gerechtigden, tussenpersonen en bedragen?
2. Wat is de reden voor het UWV om pas in 2016 een melding te doen bij het ministerie van SZW, dit terwijl de eerste signalen in 2012, en mogelijk zelfs al in 2009, bekend waren?
3. Wat zijn de mogelijkheden om malafide tussenpersonen aan te pakken?
4. Hoe is het mogelijk dat een veelheid aan personen op één adres staat ingeschreven?
5. Hoe is de samenwerking tussen UWV en gemeenten rondom het GBA?
6. Wat zijn de mogelijkheden om een betere controle te hebben dat er niet vele uitkeringen op één adres binnenkomen?
7. Zijn er ook andere vormen van WW-fraude de afgelopen dagen, naar aanleiding van de Nieuwsuur-uitzending, naar boven gekomen? Bijvoorbeeld een mogelijke fraudezaak waarbij twee personen allebei met een afzonderlijk bedrijf stonden ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Deze bedrijven hadden verschillende adressen maar de beide betrokken personen stonden in de GBA ingeschreven op hetzelfde woonadres. Vervolgens werkten deze personen om en om in loondienst bij elkaars bedrijf en deden na een relatief kort dienstverband bij het bedrijf van de ander aanspraak op een WW-uitkering.

Vragen van de 50PLUS-fractie:

1. Waarom heeft het UWV sinds de fraude bekend werd slechts 'beperkte maatregelen' getroffen om de fraude tegen te gaan (zie artikel Volkskrant 4 september jl.)? Welke maatregelen heeft het UWV sinds 2012 precies genomen tegen deze specifieke vorm van fraude, en wat heeft dat concreet opgeleverd?
2. Is er een directe relatie tussen bezuiniging en de mogelijkheid tot aanpakken van geconstateerde fraude?
3. Uit recente berichtgeving komt naar voren dat medewerkers van het UWV de signalen van fraude melden aan hun leidinggevenden, maar dat dit weken is blijven liggen en dat er niets mee gedaan werd. Wat betekent dit voor de motivatie van de medewerkers? Waarom is dit niet direct opgepakt? Zijn er inmiddels adequate acties ondernomen om binnen de mogelijkheden die er nu zijn fraude te voorkomen?
4. Vindt u dat het UWV nalatig is geweest door deze sinds 2012 bekende vorm van fraude pas aan het ministerie te melden in 2016?
5. Het UWV heeft in de afgelopen vier jaar voor € 310 miljoen aan onterecht betaalde uitkeringen opgespoord. Omvat dit bedrag ook de fraude door Poolse en andere migranten? Kan dit bedrag uitgesplitst worden naar vorm van fraude?
6. U geeft aan 'zeer gemotiveerd' te zijn 'om de capaciteit en de wettelijke bevoegdheden voor elkaar te krijgen' om deze fraude aan te pakken. In hoeverre schieten capaciteit en wettelijke bevoegdheden nu tekort?

Vragen van de SGP-fractie:

1. In hoeverre dient bij de controle op de rechtmatigheid van het ontvangen van uitkeringen onderscheid te bestaan in werkwijze en intensiteit tussen Nederlanders en onderdanen van andere EU-lidstaten? Bent u van mening dat het UWV bij het verstrekken van uitkeringen aan onderdanen uit andere lidstaten bij voorbaat alerter moet zijn op mogelijkheden van misbruik, gelet op de aanvullende risico's die in dergelijke situaties bestaan?
2. Kunt u aangeven in hoeverre op basis van EU-recht mogelijkheden bestaan om intensiever toezicht te houden op de verstrekking van uitkeringen aan burgers uit andere lidstaten, gezien het feit dat in zulke situaties aanvullende risico's bestaan en beide situaties dus niet gelijk zijn?
3. Waarom wordt gebrekkige informatievoorziening aan de Kamer gelegitimeerd onder verwijzing naar de vrees dat fraudeurs hieraan voordeel zouden kunnen ontnemen, terwijl dit probleem vermeden kan worden door de mogelijkheid van vertrouwelijke informatieverstrekking?
4. Hoe komt het dat gemeenten in de afgelopen jaren door het UWV niet of nauwelijks van informatie zijn voorzien die wezenlijk is voor de bestrijding van fraude? Welke oplossingen zijn adequaat om te vermijden dat op basis van eigen inzichten van uitvoeringsdiensten de wettelijk verplichte informatieverstrekking achterwege blijft?

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

M.E. Esmeijer

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.szw@tweedekamer.nl